

Zgjedhjet në Kosovë dhe të Drejtat e Njeriut

Trajtimi i Gjuhës së Urrejtjes dhe Përgjegjësia Institucionale

QENDRA PËR BARAZI DHE LIRI TË KOMUNITETET LGBT NË KOSOVË (CEL)

AUTORË: KRISTIAN RRASAJ

COPYRIGHT © CENTRE FOR EQUALITY AND LIBERTY TË GJITHA TË DREJTAT E REZERVUARA. ASNJË PJESE E KËTIJ PUBLIKIMI NUK MUND TË RIPRODHOHET, TË RUHET OSE TË TRANSMETOHET NË ÇFARËDO FORME ELEKTRONIKE, MEKANIKE FOTOKOPJUESE, INCIZUESE APO NDRYSHE, PA LEJEN PARAPRAKE TË CEL KOSOVA.

CEL. Tel: +383 49 701 499
e-mail: info@cel-ks.org
web-page: www.cel-ks.org

MARS, 2025

Klauzola e përgjegjësisë

Ky raport është bërë i mundur me ndihmën e Agjencisë Suedeze për Zhvillim Ndërkombëtar (SIDA). Opinionet e shprehura këtu nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht pikëpamjet e SIDA.

PËRMBAJTJA

Hyrje.....	4
Korniza Ligjore Ndërkombëtare dhe Vendore për Zgjedhjet.....	5
Korniza Vendore Ligjore për Zgjedhjet në Kosovë.....	6
Shqyrtimi i Vendimeve të PZAP dhe Gjykatës Supreme.....	7
Vendimi i PZAP/PZAP (Anr.70/2025, datë 22.01.2025).....	8
Vendimi i dytë i PZAP.....	9
Vendimi i tretë i PZAP.....	10
Aktgjykimi i Gjykatës Supreme AA.nr.28/2025.....	11
Vendimet e PZAP Anr. 235/2025, Anr. 264/2025 dhe Anr. 327/2025.....	12
Aktgjykimet e Gjykatës Supreme AA.nr.31/2025 dhe AA.nr.33/2025.....	14
Konflikti i Jurisprudencës së GJEDNJ-së dhe Aktgjykimeve të Gjykatës Supreme të Kosovës.....	16
Përfundim.....	17

HYRJE

Zgjedhjet e përgjithshme në Kosovë të vitit 2025 ishin një çështje e kontestuar ashpër, duke reflektuar ndarje të thella politike dhe duke ngritur pyetje për integritetin e procesit zgjedhor. Ndërsa zgjedhjet u karakterizuan nga një konkurrencë e fortë politike, ato gjithashtu nxorën në pah shqetësime serioze në lidhje me të drejtat e njeriut, veçanërisht trajtimin e grupeve të marginalizuara si komunitetet LGBTI+. Pas zgjedhjeve, në Panelin Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa (PZAP) u depozituan ankesa të shumta, disa prej të cilave më vonë u shqyrtuan nga Gjykata Supreme, duke adresuar akuzat për shkelje të rregullave të zgjedhjeve, gjuhën e urrejtjes dhe dështimet institucionale në sigurimin e pjesëmarrjes së drejtë dhe gjithëpërfshirëse demokratike.

Procesi zgjedhor i Kosovës udhëhiqet nga një kornizë ligjore e krijuar për të garantuar transparencë, drejtësi dhe mbrojtjen e të drejtave themelore. Komisioni Qendror i Zgjedhjeve (KQZ) është përgjegjës për organizimin dhe mbikëqyrjen e zgjedhjeve, ndërsa Paneli Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa (PZAP) shërben si organi parësor për gjykimin e mosmarrëveshjeve zgjedhore.^[1] Gjykata Supreme, si autoriteti më i lartë gjyqësor, luan një rol vendimtar në shqyrtimin e vendimeve të PZAP-it dhe për të siguruar që procesi zgjedhor t'i përmbahet standardeve kushtetuese dhe ndërkombëtare të të drejtave të njeriut. Këto institucione kanë për detyrë të mbrojnë zgjedhjet e lira dhe të ndershme, të parandalojnë diskriminimin dhe të adresojnë shkeljet që mund të rrezikojnë integritetin demokratik.

Kjo analizë ligjore do të shqyrtojë vendimet ligjore të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa (PZAP) dhe Gjykatës Supreme të Kosovës, krahas dispozitave kryesore ligjore që përcaktojnë integritetin zgjedhor, mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe llogaridhënien e institucioneve në parandalimin dhe sanksionimin e gjuhës së urrejtjes gjatë fushatave zgjedhore. Duke analizuar këto vendime ligjore, ky punim do të identifikojë boshllëqet në zbatimin ligjor, sfidat në luftimin e gjuhës së urrejtjes zgjedhore dhe reformat e nevojshme për të forcuar mbrojtjen për komunitetet e marginalizuara.

1. Kuvendi i Republikës së Kosovës (2023) Ligji Nr. 08/L-228 për Zgjedhjet e Përgjithshme në Republikën e Kosovës. Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës. I disponueshëm në: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=77074>

KORNIZA LIGJORE NDËRKOMBËTARE DHE VENDORE PËR ZGJEDHJET

Zgjedhjet në Kosovë rregullohen sipas një kombinim të instrumenteve ligjore ndërkombëtare dhe vendore që vendosin parimet themelore për pjesëmarrjen demokratike, integritetin zgjedhor dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut. Korniza ligjore ndërkombëtare përcakton standardet universale të zgjedhjeve, ndërsa ligjet vendase rregullojnë zbatimin dhe administrimin e zgjedhjeve në nivel kombëtar.

Në nivel ndërkombëtar, disa instrumente kyçe ligjore vendosin themelin për të drejtat zgjedhore dhe qeverisjen demokratike. Këto përfshijnë **Deklaratën Universale të të Drejtave të Njeriut (UDHR)**, e cila afirmon të drejtën e çdo individi për të marrë pjesë në zgjedhje të lira dhe të ndershme,^[2] dhe **Paktin Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike (ICCPR)**, i cili shtjellon më tej pjesëmarrjen politike, drejtësinë zgjedhore dhe mosdiskriminimin.^[3] Përveç kësaj, **Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ)**, veçanërisht **Protokolli Nr. 1**, garanton të drejtën për zgjedhje të lira dhe përcakton detyrimet për shtetet për të mbështetur proceset demokratike.^[4] **Jurisprudenca e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ)** luan një rol vendimtar në interpretimin e këtyre dispozitave dhe sigurimin që praktikat zgjedhore të përputhen me standardet e vendosura të të drejtave të njeriut. Këto instrumente ndërkombëtare përcaktojnë aspektet kyçe të procesit zgjedhor, duke përfshirë të drejtën për të votuar dhe kandiduar për zgjedhje, parimet e votës universale dhe të barabartë, transparencën dhe llogaridhënien institucionale në zhvillimin e zgjedhjeve.

Neni 10 i **Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ)** garanton të drejtën e lirisë së shprehjes, e cila përfshin lirinë për të mbajtur mendime dhe për të marrë dhe për të dhënë informacione dhe ide pa ndërhyrje nga autoriteti publik. Megjithatë, kjo e drejtë nuk është absolute dhe mund t'i nënshtrohet kufizimeve, veçanërisht kur fjala nxit urrejtje ose diskriminim. Në anën tjetër, neni 14 siguron **mosdiskriminimin** në gëzimin e të drejtave dhe lirive të përcaktuara në KEDNJ. Ai urdhëron që të gjithë individët të trajtohen në mënyrë të barabartë, pa diskriminim në asnjë bazë, duke përfshirë orientimin seksual dhe identitetin gjinor.^[5] Këto dy dispozita janë thelbësore në balancimin e lirisë së shprehjes me mbrojtjen kundër gjuhës së urrejtjes dhe retorikës diskriminuese, veçanërisht në kontekste të tilla si fushatat politike. Kur diskursi politik nxit urrejtje ose diskriminim kundër grupeve të cenueshme, si komuniteti LGBTI+, këta nene ofrojnë një bazë ligjore për kufizimin e të folurit të dëmshëm për të siguruar që dinjiteti dhe barazia njerëzore të ruhen, duke promovuar kështu një shoqëri harmonike dhe gjithëpërfshirëse.

2. United Nations. (1948) Universal Declaration of Human Rights. I disponueshëm në: <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>

3. United Nations. (1966) International Covenant on Civil and Political Rights. I disponueshëm në: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-covenant-civil-and-political-rights>

4. Council of Europe. (1952) Protocol No. 1 to the European Convention on Human Rights. I disponueshëm në https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/protocol_01_eng

5. European Court of Human Rights (ECHR). (1950). European Convention on Human Rights, Articles 10 (Freedom of Expression) and 14 (Non-Discrimination). Council of Europe. I disponueshëm në: https://www.echr.coe.int/documents/convention_eng.pdf

KORNIZA VENDORE LIGJORE PËR ZGJEDHJET NË KOSOVË

Korniza ligjore për zgjedhjet e Kosovës është e strukturuar rreth Kushtetutës, legjislacionit primar dhe akteve rregullatore të nxjerra nga institucionet zgjedhore. Këto instrumente ligjore përcaktojnë strukturën, organizimin dhe funksionimin e proceseve zgjedhore, duke garantuar respektimin e parimeve demokratike dhe detyrimeve për të drejtat e njeriut.

Kushtetuta e Republikës së Kosovës shërben si autoriteti suprem ligjor që rregullon zgjedhjet, garanton të drejtat politike, barazinë dhe mosdiskriminimin. Neni 45 i Kushtetutës shprehimisht thotë se çdo qytetar i Kosovës ka të drejtë të votojë dhe të zgjidhet, pa diskriminim në asnjë bazë.[6] Kjo dispozitë pasqyron përkushtimin e Kosovës për pjesëmarrje demokratike dhe në përputhje me standardet ndërkombëtare zgjedhore. Për më tepër, Kushtetuta inkorporon instrumentet ndërkombëtare të të drejtave të njeriut, duke i bërë ato drejtpërdrejt të zbatueshme brenda sistemit ligjor të Kosovës dhe duke përforcuar mbrojtjen për të drejtat zgjedhore.

Ligji Nr. 08/L-228 për Zgjedhjet e Përgjithshme në Republikën e Kosovës përcakton kornizën primare ligjore për zhvillimin e zgjedhjeve, duke përcaktuar përgjegjësitë e organeve zgjedhore, të drejtat e votuesve dhe kandidatëve, si dhe mekanizmat për adresimin e kontesteve zgjedhore. Ky ligj rregullon të gjitha aspektet e procesit zgjedhor, duke përfshirë regjistrimin e votuesve, të drejtën e kandidatëve, financimin e fushatës, monitorimin e zgjedhjeve dhe zgjidhjen e mosmarrëveshjeve.[7] E rëndësishmja, ai përfshin dispozita që synojnë parandalimin e diskriminimit në procesin zgjedhor, megjithëse mbeten sfida në zbatimin efektiv të tij, veçanërisht në lidhje me mbrojtjen e individëve LGBTI+ nga gjuha e urrejtjes dhe përjashtimi i lidhur me zgjedhjet.

Ligji Nr. 05/L-021 për Mbrojtjen nga Diskriminimi është instrument themelor ligjor që synon të sigurojë barazi dhe mosdiskriminim në të gjitha fushat e jetës publike, duke përfshirë edhe zgjedhjet. Ai vendos mbrojtje të qarta ligjore kundër diskriminimit të bazuar në orientimin seksual, identitetin gjinor dhe karakteristikat e tjera të mbrojtura,[8] duke përforcuar përkushtimin e Kosovës ndaj të drejtave të njeriut dhe parimeve demokratike.

Kodi i Mirësjelljes për Zgjedhjet në Kosovë shërben si instrument kyç rregullator që synon sigurimin e praktikave etike të fushatës, parandalimin e keqsjelljes zgjedhore dhe mbrojtjen e të drejtave themelore të njeriut, duke përfshirë mbrojtjen nga gjuha e urrejtjes dhe diskriminimi.

6.Republika e Kosovës. (2008) Kushtetuta e Republikës së Kosovës. E disponueshme në: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=3702>

7.Kuvendi i Republikës së Kosovës (2023) Ligji Nr. 08/L-228 për Zgjedhjet e Përgjithshme në Republikën e Kosovës. Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës. E disponueshme në: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=77074>

8.Kuvendi i Republikës së Kosovës (2015) Ligji Nr. 05/L-021 për Mbrojtje nga Diskriminimi. Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës. E disponueshme në: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10924>

Ai vendos rregulla detyruese për partitë politike, kandidatët, organet e mediave dhe zyrtarët e zgjedhjeve, me qëllim parësor promovimin e drejtësisë, transparencës dhe respektimit të parimeve demokratike.

Edhe pse korniza ligjore e Kosovës garanton të drejtat politike dhe mosdiskriminimin, përvojat në procesin zgjedhor zbulojnë sfida sistematike. Gjatë fushatave elektorale, gjuha e urrejtjes që synon individët LGBTI+ ka qenë një çështje e përsëritur, ku akterët politikë shpesh përdorin retorikë diskriminuese për të mobilizuar votuesit. Pavarësisht ekzistencës së mekanizmave ligjorë për të luftuar gjuhën e urrejtjes dhe për të mbrojtur pjesëmarrjen politike, zbatimi mbetet i paqëndrueshëm dhe shpeshherë mungon llogaridhënia institucionale.

Paneli Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa (PZAP) dhe Gjykata Supreme luajnë një rol vendimtar në trajtimin e mosmarrëveshjeve zgjedhore, duke përfshirë rastet që përfshijnë diskriminimin dhe gjuhën e urrejtjes. Megjithatë, efektiviteti i tyre në mbrojtjen e të drejtave LGBTI+ në zgjedhje varet nga interpretimet e qëndrueshme ligjore, zbatimi proaktiv dhe vullneti institucional për të sanksionuar shkeljet. Dështimi për të adresuar në mënyrë adekuate këto çështje jo vetëm që minon integritetin zgjedhor, por gjithashtu kontribuon në marginalizimin e individëve LGBTI+ nga jeta politike dhe publike.

SHQYRTIMI I VENDIMEVE TË PZAP DHE GJYKATËS SUPREME

Në ankesën e parë lidhur me përdorimin e gjuhës diskriminuese të parashtruar në **Panelin Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa (PZAP), CEL Kosova dhe Dylberizm argumentuan se subjekti politik "Koalicioni për Familjen" kishte bërë shkelje të rënda të Ligjit për Zgjedhjet e Përgjithshme në Republikën e Kosovës, Kodit të Mirësjelljes për Subjektet Politike, Ligjit Kundër Diskriminimit të Kosovës dhe Kushtetutës së Kosovës.** Koncretisht, gjatë një tubimi të mbajtur në Pejë dhe në një program televiziv, disa kandidatë nga ky subjekt kanë përdorur **gjuhë nxitëse dhe diskriminuese** ndaj komunitetit LGBTI+, kanë promovuar ndarje dhe frikë në mesin e qytetarëve të Kosovës dhe kanë nxitur urrejtje përmes deklaratave verbale dhe përmbajtjeve vizuale.

Në përmbajtjen e materialeve të analizuara nga PZAP, janë identifikuar disa deklaratat të natyrës diskriminuese, duke përfshirë:

Duke e karakterizuar promovimin e të drejtave të komunitetit LGBTI+ si *"marrëzi"* dhe *"kundër natyrës njerëzore"*, duke krijuar një narrativë që i portretizon këto të drejta si *"kërcënim për të ardhmen e shqiptarëve"*.

Deklarata se *"dashuria mes personave LGBTI+ është e turpshme"*, duke synuar stigmatizimin publik të personave LGBTI+.

Një tjetër kandidat nga i njëjti subjekt pohoi se të drejtat e komunitetit LGBTI+ janë kundër natyrës njerëzore dhe përfaqësojnë degjenerim shoqëror.

VENDIMI I PZAP/PZAP (ANR.70/2025, DATË 22.01.2025)

PZAP/PZAP ka pranuar si të bazuar ankesën e organizatave CEL Kosova dhe Dylberizm dhe ka konstatuar se subjekti politik kishte shkelur Kodin e Mirësjelljes për subjektet politike, përkrahësit dhe kandidatët e tyre. Si rezultat një gjobë prej 4 mijë e 500 eurosh i është shqiptuar subjektit politik "Koalicioni për Familjen".^[9] Subjekti politik është detyruar të paguajë gjobën brenda 15 ditëve nga data e hyrjes në fuqi të vendimit.

ARSYETIMI I PZAP/PZAP PËR VENDIMIN

Në arsyetimin e vendimit, PZAP/PZAP ka gjetur se provat materiale të paraqitura në ankesë e kanë mbështetur plotësisht pretendimin për shkelje. Duke vepruar në përputhje me nenin 13, paragrafi 6 të Rregullave dhe Procedurave të PZAP-së (nr. 01/2024), paneli ndërmori një hetim^[10] mbi pretendimet e organizatave ankuese dhe konkludoi se përdorimi i gjuhës së tillë:

- Shkel Kodin e Sjelljes për Subjektet Politike.
- Bie ndesh me Ligjin për Zgjedhjet e Përgjithshme.
- Shkel të drejtat kushtetuese të komunitetit LGBTI+.
- Përben shkelje të nenit 34, pika 1.11 të Ligjit për Zgjedhjet e Përgjithshme në Kosovë.

Vendimi i **PZAP (Anr.70/2025)** paraqet një precedent të rëndësishëm ligjor në kontekstin e procesit zgjedhor të Kosovës, veçanërisht në lidhje me **mbrojtjen e të drejtave të LGBTI+** dhe luftën kundër **gjuhës së urrejtjes** gjatë fushatave politike. Duke trajtuar shkeljet e bëra nga "**Koalicioni për Familjen**" në këtë rast, paneli jo vetëm veproi në përputhje me ligjet ekzistuese zgjedhore dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut, por edhe përforcoi rëndësinë e **llogaridhënies institucionale** në sferën politike.

Me zbatimin e këtyre kornizave ligjore, PZAP demonstroi se **gjuha diskriminuese** dhe **gjuha e urrejtjes** nuk kanë vend në fushatat politike dhe se një sjellje e tillë duhet të penalizohet. Vendimi shërbeu si një kujtesë se **shkeljet kundër të drejtave themelore të njeriut**, përfshirë të drejtat e komunitetit LGBTI+, nuk mund të tolerohen nën maskën e diskursit politik.

9. Vendimi i PZAP Anr.70/2025, i datës 22.01.2025

10. Paneli Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtrës (2024). Rregullore Nr. 01/2024 për Procedurat e Parashtrimit dhe Vendosjes së Ankesave. E disponueshme në: <https://pzap.rks-gov.net/wp-content/uploads/2024/09/Rregullore-Nr.01-2024-Per-Procedurat-e-Parashtrimit-dhe-Vendosjes-se-Ankesave-3.pdf>

VENDIMI I DYTË I PZAP

Më 25 janar 2025, Paneli Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa (PZAP) ka vërtetuar ankesën e dorëzuar nga CEL Kosova dhe Dylberizm, vendim në favor të sanksionimit të subjektit politik **Koalicioni për Familje** për shkelje të **Kodit të Mirësjelljes për Subjektet Politike, Përkrahësit dhe Kandidatët**. Si rezultat, subjekti politik është dënuar me gjobë prej 5,000€, me obligim që ta paguajë gjobën brenda 15 ditëve nga data kur vendimi ka marrë formë të prerë. Ankesa u bazua në një postim në Facebook të bërë nga një kandidat i partisë, i cili përdori gjuhë diskriminuese ndaj komunitetit LGBTQ+. Në deklaratën e tij, të publikuar gjatë fushatës zgjedhore, ai i karakterizoi të drejtat e LGBTQ+ si "degjenerim" dhe pohoi kundërshtimin e tij ndaj martesës së të njëjtit seks në një mënyrë që PZAP e konsideronte si **nxitës të diskriminimit dhe gjuhës së urrejtjes**.

Në arsyetimin ligjor, PZAP-i i është referuar sërish **nenit 34, paragrafi 1, pika 1.11 të Ligjit për Zgjedhjet e Përgjithshme**, i cili në mënyrë eksplicite ndalon **retorikën diskriminuese dhe nxitëse** të subjekteve politike gjatë fushatave elektorale. Paneli theksoi se përderisa shprehja politike gëzon mbrojtje sipas **nenit 10 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ)**, kjo mbrojtje **nuk është absolute** kur një fjalim i tillë **synon dhe marginalizon grupe të veçanta**. Vendimi nënvizonte se **qëllimi, konteksti dhe ndikimi** i deklaratës ishin vendimtare për të përcaktuar nëse ajo përbënte gjuhë të urrejtjes. Duke qenë se deklarata ishte bërë gjatë një periudhe zgjedhore, ishte e aksesueshme nga publiku dhe synonte një komunitet të cenueshëm, PZAP arriti në përfundimin se ajo **minonte vlerat demokratike dhe drejtësinë e procesit zgjedhor duke nxitur një mjedis armiqësor dhe përjashtues**.

Ky vendim ka ardhur pas vendimit të mëparshëm, me të cilin ky subjekt politik është gjobitur për përdorimin e gjuhës së urrejtjes gjatë tubimeve të fushatës dhe paraqitjeve televizive. Në të kundërt, ky rast u fokusua **vetëm në diskursin online, veçanërisht në rolin e mediave sociale në përforcimin e retorikës diskriminuese**. Gjoha e rritur në **5,000 euro** sinjalizoi **një qasje më të rreptë nga PZAP në adresimin e deklaratave të qarta online që përjetësojnë gjuhën e urrejtjes**. Ky vendim gjithashtu përforcoi përgjegjshmërinë në rritje të kandidatëve politikë për deklaratat e tyre, duke vërtetuar se mediat sociale nuk janë një hapësirë e parregulluar për aktorët politikë dhe se diskursi politik, pavarësisht platformës, mbetet subjekt i rregulloreve zgjedhore.

Për më tepër, ky vendim nxori në pah **ekuilibrin delikat midis fjalës së lirë dhe mbrojtjes nga diskriminimi**. Sipas **nenit 10 të KEDNJ**, fjalës politike përgjithësisht i ofrohet një shkallë e lartë mbrojtjeje. Megjithatë, kjo mbrojtje **nuk është e pakufizuar**, veçanërisht kur bie ndesh me të drejtat e mbrojtura sipas **nenit 14 të KEDNJ**, i cili ndalon diskriminimin.

Vendimi përputhet me jurisprudencën e **Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ)**, e cila pranon se **fjalimi që nxit diskriminim ose urrejtje mund të kufizohet ligjërisht** në një shoqëri demokratike. Prandaj, vendimi vendos një precedent të rëndësishëm, duke përforcuar parimin se **zgjedhjet duhet të zhvillohen në një mjedis pa gjuhë të urrejtjes dhe diskriminim**, duke garantuar mbrojtjen e grupeve të marginalizuara duke ruajtur integritetin e procesit demokratik.

Pas këtyre dy vendimeve, subjekti politik i gjobitur ka parashtruar ankesë në **Gjykatën Supreme të Kosovës**, duke e kontestuar edhe vendimin për gjobën prej 4500 euro dhe vendimin për gjobën prej 5000 euro. Megjithatë, Gjykata Supreme i refuzoi të dyja ankesat, duke u mbështetur në nenin 118.4 të Ligjit Nr. 08/L-228 për Zgjedhjet e Përgjithshme në Republikën e Kosovës. Gjykata Supreme e konsideroi ankesën të papranueshme, duke e vërtetuar vendimin e PZAP-së si përfundimtar dhe të detyrueshëm.[11,12]

VENDIMI I TRETË I PZAP

Më 27 janar 2025, Paneli Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa (PZAP) vendosi ankesat e parashtruara nga Organizatat Joqeveritare Dylberizm dhe CEL Kosova, më 24 janar 2025 dhe 25 janar 2025. Pas shqyrtimit të plotë të provave të parashtruara, PZAP-ja ka marrë vendimin se Koalicioni për Familjen, kishte **shkelur Kodin e Sjelljes për Subjektet Politike, Mbështetësit e tyre dhe Kandidatët**. Si pasojë, trupi gjykues ka shqiptuar një sanksion monetar prej 7 mijë eurosh ndaj subjektit politik.

Në ankesat e adresuara konkretisht deklaratat e bëra nga një kandidat për deputet nga **Koalicioni për Familjen**, i cili në një postim publik ka thënë:

“Kujtoni përgjegjësinë që do t'i besoni partisë për të cilën votoni dhe dëmin që mund t'i shkaktojë të ardhmes së tyre me dukuri degjeneruese që po ju servohen.”

Kjo retorikë, së bashku me deklaratat shtesë të bëra nga kandidatët e tjerë të Koalicionit për Familjen, tregonin një **shpërfillje të qëllimshme të vendimeve të mëparshme të PZAP-it** dhe binte ndesh me parimet e një procesi zgjedhor paqësor dhe të respektueshëm. Paneli bëri një shqyrtim të gjerë të materialeve në dispozicion, i cili përfshinte deklarata publike dhe postime në mediat sociale nga kandidatët e subjektit politik.

Përmbajtja në fjalë përmbante shprehje të tilla si *“turp për ju”* dhe referenca për *“mbrojtjen e dinjitetit tonë njerëzor dhe vazhdimësinë e jetës”, “mbrojtjen e së ardhmes së fëmijëve tanë nga degjenerimi dhe korrupsioni”, “anomalitë sociale”* dhe *“dukuri degjeneruese”*.

11. Gjykata Supreme e RKS (2025) AA.nr.11/2025

12. Gjykata Supreme e RKS (2025) AA.nr. 15/2025

PZAP konstatoi se një gjuhë e tillë përbën **shkelje të drejtpërdrejtë të nenit 34, paragrafi 1, pika 1.11 të Ligjit për Zgjedhjet e Përgjithshme (LZP)**,^[13], i cili në mënyrë eksplicite ndalon:

“Përdorimi i gjuhës, ne formën e shkruar ose gojore, që nxit ose provokon, ose që mund të nxisë ose provokojë, një person tjetër për të kryer një akt të dhunës kundër personave tjerë ose pasurisë, ose e cila nxit apo mund të nxisë urrejtje kundrejt të tjerëve ose duke publikuar ose përdorur fotografi, simbole ose çfarëdo materiali tjetër që ka ose mund të ketë ndikim të tillë.”

AKTGJYKIMI I GJYKATËS SUPREME AA.NR.28/2025

Gjykata Supreme e Kosovës ka shfuqizuar vendimin e (PZAP) me arsyetim se pretendimet e bëra nga Dylberizm dhe CEL Kosova ishin “të pabazuara”.

PZAP kishte fillimisht në vendim Anr. 183/2025 vërtetoi dy ankesat e CEL Kosova dhe Dylberizm, me arsyetimin se deklaratat e bëra nga kandidatët politikë, të cilat përfshinin deklaratat kundër martesës së të njëjtit seks dhe të drejtave LGBTQ+, përbënin gjuhë të urrejtjes. Bazuar në këtë, PZAP vendosi sanksione për subjektin “Koalicioni për Familjen”.

Gjykata Supreme dhe PZAP kishin interpretime thelbësisht të ndryshme për atë se çka përbën gjuhë të urrejtjes. PZAP kishte konstatuar se deklaratat e bëra nga kandidatët, të cilët refuzonin martesën mes të njëjtit seks dhe mbrojnë vlerat tradicionale familjare, shkelnin Kodin e Sjelljes për Subjektet Politike për shkak të natyrës së tyre diskriminuese. PZAP e identifikoi gjuhën e përdorur si të dëmshme, veçanërisht në kontekstin e një fushate elektorale ku figurat publike kanë ndikim të rëndësishëm mbi opinionin publik.

Në të kundërt, Gjykata Supreme hodhi poshtë këto shqetësime, duke argumentuar se deklaratat nuk kualifikoheshin si gjuhë urrejtjeje, sepse ato nuk nxisnin dhunë apo urrejtje. Megjithatë, ky përkufizim i ngushtë i gjuhës së urrejtjes është shqetësues sepse ai anashkalon potencialin për dëmtim dhe diskriminim të krijuar nga deklaratat të tilla.

PZAP kishte identifikuar përdorimin e termave si “degjenerim”, “anomali sociale” dhe “korrupsion” si nxitës, të dëmshëm dhe diskriminues të drejtpërdrejtë ndaj komunitetit LGBTI+. Kjo gjuhë, sipas PZAP-it, nuk është vetëm paragjykuese, por gjithashtu ka potencialin të nxisë urrejtje dhe të dëmtojë dinjitetin e individëve LGBTI+. Ndërkohë, Gjykata Supreme i trajtoi këto shprehje si pjesë të një programi politik legjitim, duke i konsideruar ato thjesht si një opinion politik pa marrë parasysh ndikimin e tyre të mundshëm në nxitjen e intolerancës në shoqëri. Ky interpretim i ngushtë i “gjuhës nxitëse” shpërfill efektin e dëmshëm që mund të ketë në perceptimet, qëndrimet dhe potencialin e publikut për të nxitur dhunën ndaj komunitetit LGBTI+.

13. PZAP decision Anr.183/2025, dated 27.01.2025

Argumentimi i Gjykatës Supreme është i mangët, pasi nuk ka marrë parasysh standardet ndërkombëtare të vendosura nga Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ), e cila ka theksuar vazhdimisht se mbrojtja e dinjitetit individual dhe parandalimi i diskriminimit janë parime themelore të të drejtave të njeriut. Në këtë rast, Gjykata Supreme mënjanoi këto standarde, duke i dhënë përparësi një interpretimi të ngushtë të lirisë së shprehjes pa marrë parasysh ndikimin e mundshëm negativ në grupet e marginalizuara. Ky moszbatim i standardeve të GJEDNJ-së dëmton mbrojtjen më të gjerë të të drejtave të njeriut në vend.

Ky vendim ka pasoja të drejtpërdrejta si në shoqëri ashtu edhe në politikë në Kosovë, duke vendosur një precedent të rrezikshëm ku në diskursin politik mund të përdoret retorikë të nxitur nga urrejtja dhe përjashtuese pa pasoja ligjore. Ky vendim mund të rrisë polarizimin dhe intolerancën në shoqëri, duke legjitimuar përdorimin e gjuhës që nxit diskriminim dhe urrejtje ndaj komunitetit LGBTI+. Ndikimi afatgjatë i këtij vendimi mund të jetë thellësisht i dëmshëm për të drejtat themelore të njeriut, duke minuar potencialin për një shoqëri më të barabartë dhe gjithëpërfshirëse.

Në thelb, vendimi nuk preku vetëm komunitetin LGBTI+ – ai rrezikoi të krijonte një atmosferë më të gjerë ku çdo përpjekje për të frenuar gjuhën diskriminuese dhe veprimet në politikë do të dobësohej, duke i lënë individët dhe grupet më të cenuara ndaj marginalizimit të mëtejshëm. Ky precedent i rrezikshëm vuri në pikëpyetje efikasitetin e mekanizmave ligjorë të dizajnuar për të mbrojtur kundër gjuhës së urrejtjes dhe për të siguruar trajtim të barabartë në peizazhin politik të Kosovës.

VENDIMET E PZAP ANR. 235/2025, ANR. 264/2025 DHE ANR. 327/2025

Në lëndën e shqyrtuar nga Paneli Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa (PZAP), me vendim Anr. 235/2025 të datës 30.01.2025, është pranuar si e bazuar ankesa e CEL Kosova dhe Dylberizim kundër të njëjtit subjekt politik, lidhur me përdorimin e gjuhës së urrejtjes dhe shkeljen e Kodit të Mirësjelljes për subjektet politike, përkrahësit dhe kandidatët e tyre. Për pasojë, PZAP-i ka shqiptuar një gjobë prej 7500 euro për subjektin politik në fjalë.

Paneli, pasi shqyrtoi të gjitha dokumentet dhe provat e paraqitura, konstatoi se gjuha e përdorur nga kandidati i subjektit politik, në rrjetin social Facebook gjatë hapjes së fushatës zgjedhore më 27 janar 2025, përmbante elemente të qarta të nxitjes së urrejtjes dhe diskriminimit ndaj komunitetit LGBTI+. Paneli vlerësoi se deklaratat e kandidatit përmbanin retorikë të drejtpërdrejtë dhe të përsëritur kundër organizatave që mbështesin të drejtat e komunitetit LGBTI+, duke i akuzuar për “degjenerim të fëmijëve”.

Në arsyetimin e saj, PZAP është mbështetur si më parë në nenin 34, paragrafi 1, pika 1.11 të Ligjit për Zgjedhjet e Përgjithshme (LZP), i cili ndalon përdorimin e gjuhës që nxit ose provokon dhunë ndaj personave apo grupeve të caktuara, ose që mund të krijojë një klimë urrejtjeje në hapësirën publike. Paneli gjithashtu është mbështetur në nenin 13, paragrafin 6 të Rregullores dhe Procedurave të PZAP-së nr. 01/2024, duke ndërmarrë një hetim të drejtpërdrejtë për pretendimet e ankuesve dhe duke verifikuar materialet e publikuara nga kandidati në rrjetet sociale.

Paneli konstatoi se subjekti politik Koalicioni për Familjet nuk është përgjigjur brenda afatit të përcaktuar ligjor për të mbrojtur qëndrimet e veta, pa paraqitur kundërshtime për pretendimet e bëra në ankesë. Mospërgjigja e subjektit u konsiderua si një element shtesë që forcon meritat e ankesës. Për këtë, PZAP vendosi të zbatojë sanksionin e paraparë në Kodin e Mirësjelljes për Subjektet Politike, duke shqiptuar gjobën si masë ndëshkuese dhe parandaluese për shkelje të ngjashme në të ardhmen.

Ky vendim konfirmon rëndësinë e respektimit të standardeve demokratike dhe rregullave zgjedhore nga të gjitha subjektet politike, duke garantuar një fushatë pa diskriminim dhe gjuhë të urrejtjes. Gjithashtu, vendimi përbën një precedent të rëndësishëm në lidhje me zbatimin e dispozitave që mbrojnë të drejtat e qytetarëve dhe krijimin e një mjedisi të barabartë zgjedhor për të gjithë pjesëmarrësit.

Një tjetër vendim i rëndësishëm Anr. 264/2025 nga Paneli Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtrësia (PZAP) i cili është nxjerrë më 01.02.2025 pas aktgjykimit të Gjykatës Supreme AA.nr.28/2025, vendim ky në përgjigje të ankesës së paraqitur nga CEL Kosova dhe Dylberizm. Ankesa kishte të bënte me deklaratat e bëra gjatë fushatës elektorale nga përfaqësuesit e subjektit politik "Koalicioni për Familjen", për të cilat u konstatua se ishin në kundërshtim me Kodin e Sjelljes për Subjektet Politike, Mbështetësit dhe Kandidatët e tyre.

Konkretisht, vendimi trajtonte gjuhën nxitëse dhe stigmatizuese drejtuar komunitetit LGBTI+, duke përfshirë deklaratat publike të bëra gjatë një ngjarjeje të fushatës në Ferizaj më 28.01.2025 dhe postimet pasuese në platformat e mediave sociale. Paneli përcaktoi se gjuha e përdorur nga kandidatët e partisë përmbante elemente të nxitjes së urrejtjes dhe diskriminimit, duke shkelur kështu nenin 34(1.11) të Ligjit për Zgjedhjet e Përgjithshme. Kjo dispozitë i ndalon në mënyrë eksplicite subjektet politike, kandidatët dhe mbështetësit e tyre që të përdorin gjuhë që nxit dhunë ose urrejtje kundër individëve ose grupeve.

Në arsyetim, PZAP theksoi detyrimin e të gjitha subjekteve politike për të respektuar standardet etike dhe vlerat demokratike gjatë fushatave elektorale, duke siguruar një mjedis tolerance, respekti dhe konkurrence të ligjshme politike. Vendimi ripohoi se shprehjet që synojnë komunitete të veçanta me gjuhë nënçmuese ose çnjerëzore kontribuojnë në një atmosferë zgjedhore të pasigurt dhe përçarëse, duke minuar integritetin e procesit demokratik. Rrjedhimisht, "Koalicioni për Familjen" është sanksionuar me gjobë prej 7600€.

Pas këtyre vendimeve dhe në mes të kaosit juridik të krijuar nga aktgjykimet e Gjykatës Supreme të Kosovës, PZAP doli me një tjetër vendim Anr. 327/2025 i cili është nxjerrë më 09.02.2025, ku i njëjti subjekt politik është gjobitur me 5,500€.

Këto vendime ishin në përputhje me jurisprudencën e mëparshme duke përforcuar parimin se diskursi politik nuk duhet të kalojë pragun në gjuhë të urrejtjes ose në retorikë diskriminuese. PZAP ka demonstruar respektim të vazhdueshëm të parimeve të ligjit në vendimet e saj, duke siguruar një proces zgjedhor të drejtë dhe të barabartë. Përkushtimi i saj për mbrojtjen e të drejtave të qytetarëve, duke përfshirë ndalimin e përdorimit të gjuhës së urrejtjes dhe diskriminimit, ka qenë i dukshëm dhe i palëkundur në çdo rast. Paneli ka mbajtur një qëndrim të qartë për ruajtjen e vlerave demokratike duke zbatuar respektimin e ligjeve dhe standardeve zgjedhore.

AKTGJYKIMET E GJYKATËS SUPREME AA.NR.31/2025 DHE AA.NR.33/2025

Pas vendimeve nga PZAP Anr. 235/2025 dhe Anr. 264/2025, subjekti i dënuar ka paraqitur ankesë në Gjykatën Supreme. Ankesa e subjektit politik Koalicioni për Familje është pranuar si e bazuar, ndërsa vendimi i Kolegjit për Ankesa dhe Kërkesa Zgjedhore (PZAP) Anr. 235/2025, datë 30.01.2025, është ndryshuar. Vendimi tani është si në vijim: Refuzohet si e pabazuar ankesa e ushtruar nga organizata joqeveritare CEL Kosova dhe Dylberizim me seli në Prishtinë (Anr. 235/2025, datë 28.01.2025).

Kundër Anr. 235/2025, subjekti politik, Koalicioni për Familje, ka paraqitur ankim në Gjykatën Supreme në afatin e lejuar ligjërisht, duke kontestuar ligjshmërinë e vendimit. Ata propozuan që Gjykata Supreme të anulojë gjobën e vendosur ndaj Koalicionit për Familjen dhe të njohë deklaratat e koalicionit si shprehje të mbrojtura politike sipas nenit 10 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ), duke riafirmuar rëndësinë e lirisë së fjalës në promovimin e debatit demokratik.

Në përgjigje të ankesës së subjektit politik Koalicioni për Familje, PZAP ka kontestuar pretendimet dhe propozimet e ankesës, duke rekomanduar që ankesa të refuzohet si e pabazuar dhe vendimi i PZAP Anr. 235/2025, datë 30.01.2025, të lihet në fuqi.

Gjykata Supreme e Kosovës vlerësoi ligjshmërinë e vendimit të kontestuar, duke marrë parasysh pretendimet në ankesë, përgjigjen në ankesë dhe shkresat e lëndës. Pas shqyrtimit, Gjykata konkludoi se ankesa është e bazuar.^[14] Gjykata Supreme, pas shqyrtimit të materialeve të çështjes, konstatoi se vendimi i PZAP-it kishte zbatuar gabim ligjin.

Gjykata Supreme e Kosovës, në vlerësimin e saj, konstatoi se vendimi i PZAP-it ishte i pasaktë në zbatimin e dispozitave ligjore. Gjykata argumentoi se deklaratat e bëra nga kandidatët e Koalicionit për Familje, përfshirë një postim në Facebook, nuk kanë nxitur dhunë apo urrejtje ndaj të tjerëve dhe nuk kanë shkelur Kodin e Sjelljes për Subjektet Politike, Mbështetësit apo Kandidatët e tyre.

Gjykata Supreme theksoi se këto deklaratat, megjithëse të diskutueshme, ishin pjesë e programit politik të fushatës dhe nuk përmbanin gjuhë që do të nxiste dhunë apo urrejtje ndaj ndonjë individi apo komuniteti. Këto deklaratat kishin të bënin me qëndrimin politik në lidhje me iniciativat legjislative dhe jo një thirrje të drejtpërdrejtë për veprime të dëmshme ndaj ndonjë grupi.

Gjykata sqaroi gjithashtu se këto deklaratat nuk përbënin gjuhë të urrejtjes siç përcaktohet nga standardet ndërkombëtare, përfshirë ato të Kombeve të Bashkuara (OKB), dhe se ato nuk kanë shkelur dispozitat ligjore në lidhje me gjuhën e urrejtjes ose nxitjen e dhunës.

Gjykata iu referua gjithashtu kontekstit ndërkombëtar dhe përkufizimeve të gjuhës së urrejtjes, duke përfshirë ato të përshkruara nga OKB-ja dhe Këshilli i Evropës. Sipas OKB-së, gjuha e urrejtjes përkufizohet si komunikim që sulmon ose përdor gjuhë nënçmuese kundër individëve ose grupeve bazuar në identitetin e tyre, si raca, feja ose gjinia. Megjithatë, Gjykata Supreme konstatoi se deklaratat në fjalë nuk e plotësonin këtë prag.

Ngjashëm, Gjykata Supreme e Kosovës ka adresuar ankesën e subjektit politik Koalicioni për Familje, me seli në Prishtinë, në lidhje me vendimin e Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa Zgjedhore (PZAP) Anr. 264/2025, i datës 1 shkurt 2025. Gjykata në seancën e mbajtur më 5 shkurt 2025 e pranoi të bazuar ankesën e subjektit politik Koalicioni për Familjen dhe në përputhje me rrethanat ndryshoi vendimin e PZAP-it. [15]

Arsyetimi në këtë aktgjykim pasqyron qasjen e marrë në vendimet e mëparshme të Gjykatës Supreme, duke përforcuar më tej precedentin ligjor të vendosur në aktvendimet e mëparshme. Në mënyrë të veçantë, Gjykata theksoi rëndësinë e sigurimit të konsistencës në zbatimin e ligjeve zgjedhore dhe kushtetuese, duke përforcuar kështu qëndrimin e mbajtur në rastin e mëparshëm AA.nr.31/2025. Vendimi i Gjykatës në këtë çështje thekson qëndrimin e saj të vazhdueshëm për këtë çështje dhe këmbënguljen e saj për një interpretim të rreptë të kuadrit ligjor që rregullon çështjet në fjalë.

KONFLIKTI I JURISPRUDENCËS SË GJEDNJ-SË DHE AKTGJYKIMEVE TË GJYKATËS SUPREME TË KOSOVËS

Rasti Handyside kundër Mbretërisë së Bashkuar (1976) nga Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ) vërtetoi se ndërsa liria e shprehjes është një e drejtë themelore, ajo nuk është absolute. Kufizimet mund të justifikohen, veçanërisht në interes të mbrojtjes së moralit ose parandalimit të dëmit. [16] Megjithatë, kufizime të tilla duhet të jenë "të nevojshme në një shoqëri demokratike" dhe autoriteteve kombëtare u jepet një hapësirë vlerësimi për të vendosur për këto çështje.

Përveç Handyside kundër Mbretërisë së Bashkuar (1976), jurisprudenca e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) në rastet si Erbakan kundër Turqisë (2006), Vejdeland dhe të tjerët kundër Suedisë (2012) dhe Lilliendahl kundër Islandës (2020) qartësojnë më tej kufijtë e grupeve të kufizuara ose të kufizuara të shprehjes, të cilat i rikthejnë ose rikthejnë lirinë e shprehjes. Këto raste ofrojnë njohuri të vlefshme që Gjykata Supreme e Kosovës nuk i ka marrë në konsideratë në mënyrë adekuate në vendimet e saj.

Në Erbakan kundër Turqisë (2006), GJEDNJ sqaroi se liria e shprehjes nuk është një e drejtë absolute, veçanërisht kur fjala kërcënon institucionet demokratike ose nxit dhunën. Gjykata la në fuqi vendimin e Turqisë për të kufizuar fjalimin politik për të mbrojtur rendin publik dhe vlerat demokratike.[17] Në të kundërt, vendimet e Gjykatës Supreme të Kosovës nuk kanë marrë parasysh nëse balanca ndërmjet lirisë së shprehjes dhe këtyre parimeve demokratike është adresuar në mënyrë adekuate, duke dështuar kështu të vlerësojë dëmin e mundshëm të fjalës së pakontrolluar në sferën politike.

Vejdeland dhe të tjerët kundër Suedisë (2012) theksoi më tej se fjalimi që stigmatizon, degradon ose synon grupet e marginalizuara, siç është fjalimi homofobik, mund të kufizohet ligjërisht. Gjykata theksoi se shteti ka detyrimin të mbrojë individët nga gjuha e urrejtjes që kërcënon dinjitetin dhe sigurinë e tyre publike.[18] Gjykata Supreme e Kosovës, megjithatë, ka neglizhuar të marrë në konsideratë këtë parim kur trajton ankesat lidhur me fjalimin politik dhe veprimet e drejtuara ndaj komuniteteve pakicë, përfshirë grupin LGBTI+. Ky lëshim pasqyron një dështim për të mbrojtur individët e marginalizuar nga retorika e dëmshme, një detyrim sipas ligjit ndërkombëtar për të drejtat e njeriut.

Në mënyrë të ngjashme, në çështjen Lilliendahl kundër Islandës (2020), GJEDNJ ripohoi se gjuha homofobike e urrejtjes nuk bie në sferën e fjalës së mbrojtur sipas nenit 10 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. [19].

16. European Court of Human Rights, Handyside v. United Kingdom, Application No. 5493/72, Judgment of 7 December 1976.

17. Erbakan v. Turkey (2006) European Court of Human Rights, Erbakan v. Turkey, Application No. 59405/00, Judgment of 6 July 2006.

18. Vejdeland and Others v. Sweden (2012) European Court of Human Rights, Vejdeland and Others v. Sweden, Application No. 1813/07, Judgment of 9 February 2012.

19. Lilliendahl v. Iceland (2020) European Court of Human Rights, Lilliendahl v. Iceland, Application No. 22697/16, Judgment of 4 June 2020.

Gjykata theksoi detyrën e shtetit për të mbrojtur individët nga fjalimi diskriminues duke respektuar ende të drejtat e lirisë së fjalës. Duke mos përfshirë këtë perspektivë, vendimet e Gjykatës Supreme të Kosovës injoruan domosdoshmërinë e mbrojtjes së grupeve vulnerabël nga gjuha e urrejtjes, duke anashkaluar standardet ligjore ndërkombëtare që kërkojnë një mbrojtje të tillë.

Duke marrë parasysh këto raste të GJEDNJ-së, aktgjykimet e Gjykatës Supreme të Kosovës duken në mospërputhje me jurisprudencën e vendosur evropiane. Dështimi për të marrë parasysh domosdoshmërinë e kufizimit të gjuhës së urrejtjes dhe gjuhës politike që degradon grupet e marginalizuara, siç artikullohet në Vejdeland, Lilliendahl dhe Erbakan, tregon se interpretimi i Gjykatës për lirinë e shprehjes ishte tepër i gjerë dhe nuk përputhej me standardet ndërkombëtare të të drejtave të njeriut. Kjo mbikëqyrje jo vetëm që dobëson mbrojtjen e grupeve vulnerabël, por gjithashtu krijon një precedent të rrezikshëm për shpërfilljen e parimeve ligjore evropiane të vendosura në favor të retorikës politike të pakontrolluar.

PËRFUNDIM

Zgjedhjet e përgjithshme në Kosovë shënuan një moment kyç ku agjenda antigjinore u shfaq hapur nga një parti politike, e cila në mënyrë të pandalur e bëri atë gur themeli të platformës së saj. Kjo retorikë jo vetëm që minoi parimet e barazisë dhe dinjitetit njerëzor, por gjithashtu u përpoq të normalizonte diskursin e dëmshëm kundër komuniteteve të marginalizuara, veçanërisht komuniteteve LGBTI+. Roli i PZAP në këto zgjedhje, megjithatë, tregoi potencialin për vendimmarrje efektive, pasi që ofroi një kontroll vendimtar kundër veprimeve dhe retorikës diskriminuese. Vendimet e PZAP-it ishin instrumentale në ruajtjen e vlerave demokratike, mbrojtjen e të drejtave të grupeve të marginalizuara dhe ruajtjen e rendit publik gjatë një kohe tensioni politik të rritur.

Në kontrast të plotë, tre vendimet e Gjykatës Supreme të Kosovës për ankesat e dala nga këto zgjedhje nuk arritën të përmbushin të njëjtin standard. Dështimi i Gjykatës për të njohur dhe trajtuar implikimet e gjuhës së urrejtjes - veçanërisht në kontekstin e retorikës politike që synon grupet e cenueshme - ishte një mbikëqyrje serioze. Për më tepër, vendimet e Gjykatës nuk vlerësuan në mënyrë adekuate nëse shprehjet në fjalë përbënin gjuhë të urrejtjes, një element kyç në garantimin e mbrojtjes së dinjitetit njerëzor dhe promovimin e vlerave demokratike. Kjo lëshim nxjerr në pah një boshllëk themelor në të kuptuarit dhe zbatimin nga Gjykata të ligjit ndërkombëtar të të drejtave të njeriut, veçanërisht në lidhje me detyrimet e saj sipas Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe praktikës gjyqësore përkatëse të Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut. Duke neglizhuar përfshirjen e jurisprudencës së GJEDNJ, e cila thekson nevojën për balancimin e lirisë së shprehjes me mbrojtjen e grupeve vulnerabël nga gjuha e urrejtjes, vendimet e Gjykatës Supreme nuk ishin në përputhje me standardet e vendosura ndërkombëtare.

Si përfundim, dështimi i Gjykatës Supreme për të mbrojtur të drejtat e njeriut në këto vendime krijon një precedent të rrezikshëm që minon mbrojtjen e komuniteteve të marginalizuara dhe dobëson garancitë ligjore kundër diskriminimit dhe gjuhës së urrejtjes. Duke injoruar mësimet nga rastet kryesore të GJEDNJ, si Vejdeland dhe të tjerët kundër Suedisë (2012) dhe Lilliendahl kundër Islandës (2020), Gjykata humbi një mundësi për të riafirmuar përkushtimin e Kosovës për mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe për të siguruar që sistemi i saj ligjor të mbetet në përputhje me standardet evropiane. Ky dështim ka implikime të rëndësishme, jo vetëm për komunitetin LGBTI+ por për strukturën më të gjerë të mbrojtjes së të drejtave të njeriut në Kosovë.

